

Wetswijzigingen in de WW; wat werkt?

Effecten van duurverkorting en aanpassing van de richtlijn Passende arbeid

Paper voor NAD oktober 2017

<concept>

Marijke von Bergh

Universiteit Utrecht
Sectie Arbeidsrecht
Email: m.y.w.vonbergh@uu.nl

Samenvatting

Bij de stelselherziening in 1987 is de huidige Werkloosheidswet (WW) ingevoerd. Sindsdien is de wet verschillende keren gewijzigd. Belangrijke redenen voor wijzigingen waren volumebeheersing en reactivering. In dit paper is het effect van drie wetswijzigingen onderzocht: de afschaffing van de vervolguitering in 2003, de verkorting van de maximale WW-duur in 2006 en de aanscherping van de richtlijn Passende arbeid voor werklozen met een hbo- of wetenschappelijk opleiding in 2008, waardoor na een jaar alle arbeid passend is voor hen.

Uit de analyses blijkt dat alleen voor werklozen waarvoor het WW-recht sterk werd gereduceerd er in lichte mate sprake was van een grotere uitstroom uit de WW. Deze extra uitstroom ging voor het merendeel naar werk maar ook deels naar bijstand en uitstroom zonder betaald werk of uitkering.

De aanpassing van de richtlijn Passende arbeid voor hoger opgeleiden heeft geen effect op hun uitstroomkans.

Als verklaring voor de beperkte effecten wordt onder andere aangevoerd dat er vooral is gekort op de lange WW-rechten, terwijl 80% van de werklozen de WW al binnen een jaar verlaat. Bij de richtlijn Passende arbeid speelt vooral mee dat werklozen aan hun plicht kunnen voldoen door toch alleen op het eigen opleidingsniveau te solliciteren en dat niet zij maar een werkgever bepaalt of de werkloze een baan krijgt.

1. Inleiding

Sinds de stelselherziening van de WW per 1 januari 1987 is de wet een aantal maal gewijzigd met als doel het volume te beperken en een snellere terugkeer van de werkloze naar betaalde arbeid te bevorderen. In dit paper¹ wordt met behulp van microdata voor drie wetswijzigingen² onderzocht in hoeverre deze doelstellingen zijn bereikt. De onderzochte wetswijzigingen zijn:

1. Afschaffing vervolgitkering (van kracht per 11-8-2003)
2. Verkorting maximale uitkeringsduur van 60 naar 38 maanden (1-7-2006)
3. Na 1 jaar is voor werklozen met een hbo- of wetenschappelijke opleiding alle arbeid passend (1-7-2008)

Als maat voor het effect wordt gekeken naar verandering in de kans op uitstroom uit de WW.

De opzet van het paper is als volgt. Onderstaand worden eerst de drie wetswijzigingen beschreven. Daarna wordt ingegaan op eerdere bevindingen in de literatuur. Paragraaf 3 bevat theorie en hypothesen. Vervolgens wordt de onderzoeksmethode kort uiteengezet, waarna in paragraaf 5 de uitkomsten worden gepresenteerd. Afgesloten wordt met discussie en implicaties van de bevindingen voor beleid.

Ad 1. Afschaffing vervolgitkering

Vanaf 1987 had een werkloze recht een loongerelateerde basisuitkering van zes maanden als hij minimaal in 26 weken van de aan de werkloosheid voorafgaande 52 weken had gewerkt. Als men ook aan de "jareneis" voldeed (in de voorafgaande 5 jaar in 3 jaar ten minste 52 dagen gewerkt) had men recht op een verlengde loongerelateerde uitkering die, afhankelijk van de lengte van het arbeidsverleden, minimaal een half en maximaal 4,5 jaar bedroeg. Na de basis- en eventueel verlengde uitkering had men recht op een vervolgitkering van een 1 jaar op 70% van het wettelijk minimumloon. Voor uitkeringsgerechtigden die op de eerste werkloosheidsdag 57,5 jaar of ouder waren, was de maximale duur 3,5 jaar. Uitkeringsgerechtigden die wel aan de jaren eis voldeden, maar geen recht hadden op een verlengde uitkering omdat zij een arbeidsverleden hadden van minder dan 5 jaar, hadden ook recht op deze vervolgitkering. Deze vervolgitkering volgde dan direct op de basisuitkering.³ In 1995 werd het recht op 1 jaar vervolgitkering verlengd naar 2 jaar. Per 11 augustus 2003 is het recht op de vervolgitkering afgeschaft. Redenen hiervoor waren de voorziene stijging van het aantal WW'ers en het daardoor grotere beroep dat op

---

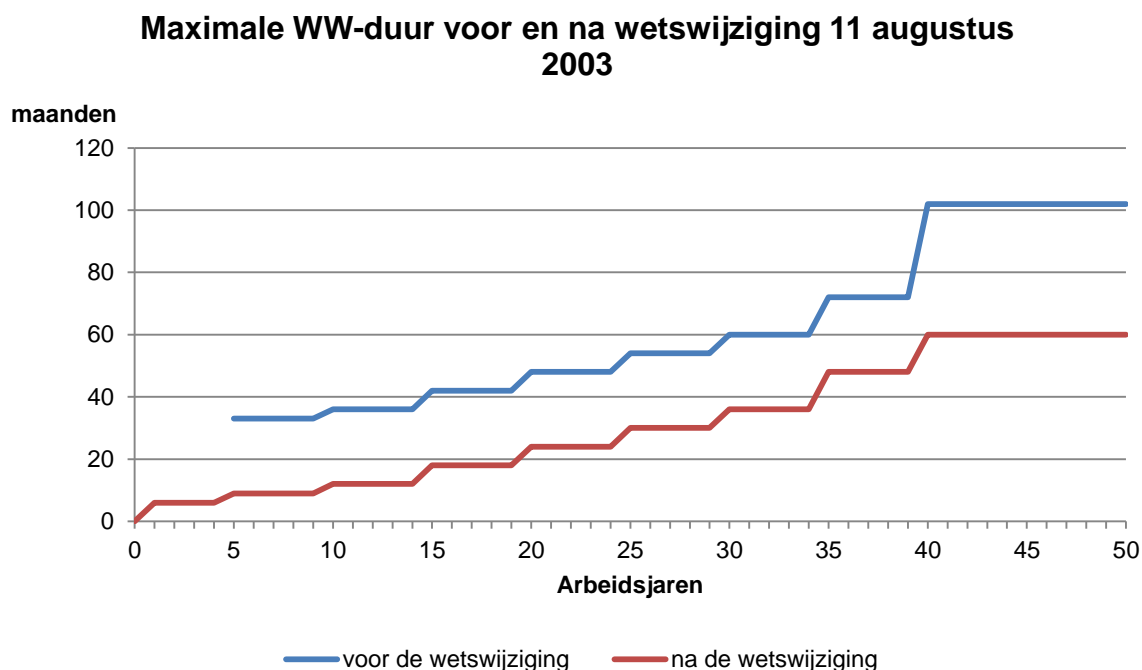
¹ Dit paper maakt deel uit van het aan de Universiteit Utrecht lopende onderzoeksproject "Juridische en economische aspecten en gevolgen van wijzigingen in werkloosheidsregelingen sinds 1986", gefinancierd door instituut Gak; projectleiders prof. mr. Frans Pennings en prof. dr. Joop Schippers.

² De microdata zijn beschikbaar voor de jaren 1999 t/m 2014. Dit maakt dat wetswijzigingen die voor of na deze jaren plaatsvonden niet met deze data onderzocht konden worden

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 1994-1995, 23 985, nr. 3, p.5.

de vervolgitkering zou gedaan en de grotere nadruk op activering van WW'ers; de vervolgitkering droeg daar niet aan bij.⁴

In figuur 1.1 staat de maximale WW-duur gekoppeld aan de duur van het arbeidsverleden weergegeven voor en na de afschaffing van de vervolgitkering. Hoe korter het arbeidsverleden hoe groter is reductie relatief is: voor degenen met een arbeidsverleden van minder dan tien jaar is de reductie 80% (van 2,5 jaar naar een half jaar).

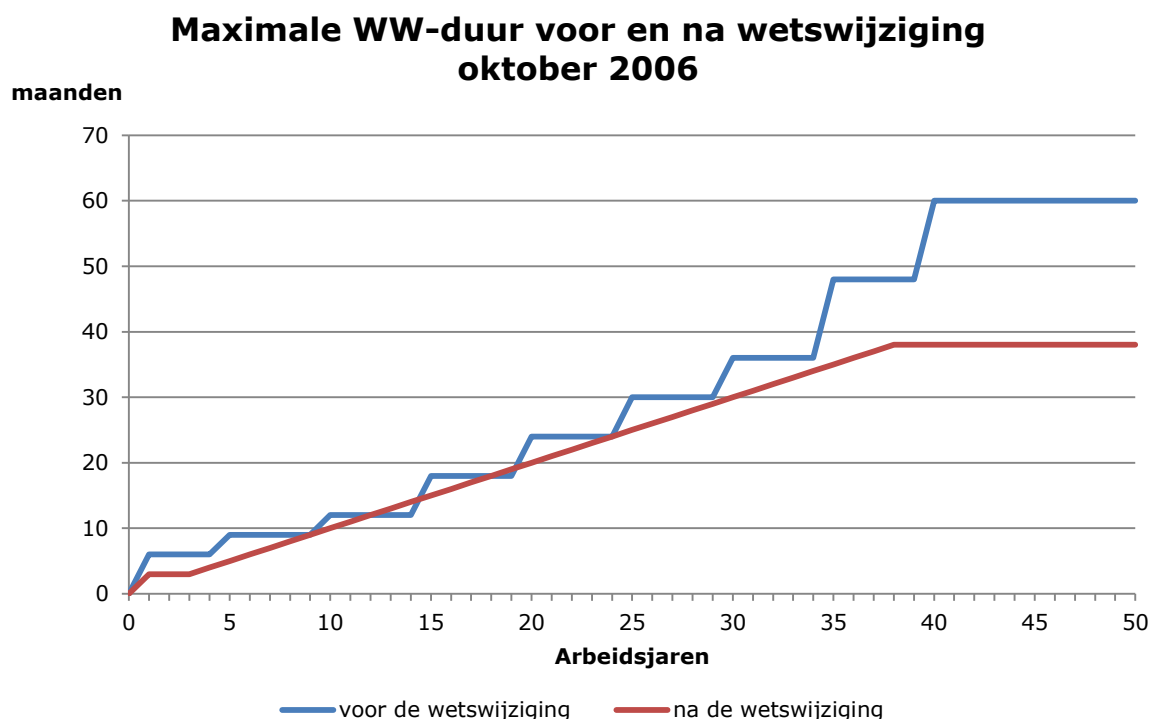
Figuur 1.1

Ad 2. Verkorting maximale uitkeringsduur van 60 naar 38 maanden

Per 1 oktober 2006 is de opbouw van WW-rechten veranderd. In het algemeen betekende dit een verkorting van de maximale duur van de WW-uitkering (maar niet voor iedereen). Wie in ten minste 26 van de 36 weken direct voorafgaand aan de werkloosheid had gewerkt (“wekeneis”) had vanaf die datum recht op een uitkering van minimaal 3 maanden. Indien men ook voldeed aan de eis dat men in 4 van de 5 kalenderjaren direct voorafgaand aan de werkloosheid ten minste 52 dagen had gewerkt, gold dat men voor ieder gewerkt arbeidsjaar een maand WW-recht kreeg, met als maximum 38 maanden. Vóór 1 oktober 2006 gaf het voldoen aan de, toen minder strenge, wekeneis (26 uit 36 weken) al recht op zes maanden uitkering. Vervolgens was de opbouw meer trapsgewijs: voor elk vijf extra arbeidsjaren kwamen er 3, 6 en vanaf 24 arbeidsjaren zelfs 12 maanden WW-recht bij, tot een maximum van 60 maanden. In figuur 1.2 staat de opbouw van WW-rechten voor en na

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2003–2004, 29 268, nr. 3, p.2.

de wetswijziging weergegeven. Bij minder dan 9 en bij meer dan 24 arbeidsjaren leidt de nieuwe wet tot (aanzienlijk) minder WW-rechten; bij een verleden met 13, 14 en 19 arbeidsjaren is de maximale WW-duur onder de nieuwe wet iets langer.

Figuur 1.2

Ad 3. Na 1 jaar is voor werklozen met een hbo- of wetenschappelijke opleiding alle arbeid passend

Om te bepalen wat voor werk passend was voor een werkloze (en waarop hij dus diende te solliciteren) is in 1992 de Richtlijn passende arbeid opgesteld. Deze richtlijn geeft drie normen aan de hand waarvan getoetst kan worden of arbeid passend is: de aard van het werk, de beloning en de reisafstand. De richtlijn is herzien in 1996 en in 2008 nogmaals voor alleen werklozen met een academische of een hbo-opleiding. Voor academici veranderde er het meest (zie tabel 2). Zij hadden wanneer zij in de WW kwamen vóór 1 juli 2008 12 maanden om op academisch of hbo-niveau te solliciteren, daarna kwam mbo erbij, na 18 maanden vmbo-niveau en na 24 maanden alle niveau. Bij instroom na 1 juli 2008 moest men al na 6 maanden ook op mbo-niveau solliciteren en na 12 maanden op alle niveaus. Voor werklozen met hbo-niveau veranderde alleen dat zij in plaats van na 18 maanden op alle niveaus dienden te solliciteren dit al na 12 maanden moesten. Het eerste jaar veranderde er niets.

Tabel 1.1 Passende arbeid van 1-1-1996 tot 1-7-2008

zoekniveau opleidingsniveau	Acad/Hbo	Mbo	Vmbo	Basis
Academisch	0-12 mnd	12-18 mnd	18-24 mnd	> 24 mnd
Hbo	0-6 mnd	6-12 mnd	12-18 mnd	> 18 mnd
Mbo		0-6 mnd	6-12 mnd	> 12 mnd
Vmbo			0-6 mnd	> 6 mnd

Tabel 1.2 Passende arbeid vanaf 1-7-2008

zoekniveau opleidingsniveau	Acad/Hbo	Mbo	Vmbo	Basis
Acad/hbo	0-6 mnd	6-12 mnd	> 12 mnd	> 12 mnd
Mbo		0-6 mnd	6-12 mnd	> 12 mnd
Vmbo			0-6 mnd	> 6 mnd
Basis				> 0 mnd

2. Eerdere bevindingen

De Groot en Van de Klaauw (2014) onderzochten het effect van de verkorting van de maximale WW-duur in 2006 van 60 naar 38 maanden op de uitstroom naar werk op CBS-data. Zij vonden dat de kans om binnen 6 maanden uit te stromen naar werk met 1,3% toenam (van 38% naar 38,48%). Ook hebben ze gekeken naar de kwaliteit van de baan na uitstroom uit werkloosheid in vergelijking met de laatste baan voor mensen in de WW kwamen. De eerste baan na uitstroom uit de WW bleek vaker een uitzend-, oproep- of tijdelijke baan, het salaris was 220 euro per maand lager en de omvang van de baan was 0,4 uur per week minder. Na twee en na drie jaar waren de totale inkomsten en het totaal aantal gewerkte uren echter niet lager dan voor de wetswijziging, doordat mensen na de wetswijziging gemiddeld drie maanden eerder een baan vinden.

Koning en Raterink (2013) vergeleken het effect van het invoeren van de sollicitatieplicht voor werklozen die ouder waren dan 57,5 jaar bij instroom in de WW (dit is gelijk aan het effect van de afschaffing van de vervolgitkering voor deze groep) en van de verkorting van de maximale WW-duur in 2006 met het effect van geboortecohort op de kans om binnen een jaar uit te stromen naar betaald werk. De invoering van de sollicitatieplicht verhoogde de uitstroomkans naar betaald werk binnen een jaar bij mannen met 5% en de verkorting van de maximale WW-duur verhoogde deze kans met 3%. Het effect van deze beleidsmaatregelen was daarmee sterker dan het effect van geboortecohort (dat inhoudt dat naarmate mensen later zijn geboren de kans dat ze als oudere werkloze binnen een jaar een baan vinden stijgt; dit effect was 4%). Bij vrouwen waren de effecten 3% voor elk van de drie factoren.

Het UWV heeft het effect van drie wetswijzigingen in samenhang met het effect van de internet- en kredietcrisis onderzocht op de doorstroom van de WW naar de bijstand Kenniscentrum UWV (2012). De driewetswijzigingen betroffen de afschaffing van de vervolgitkering, de verkorting van de maximale duur van 60 naar 38 maanden en de invoering van de Wet werk en bijstand in 2004. Daartoe werd de doorstroom in de perioden 2001-2004 en 2007-2010 met elkaar vergeleken. De doorstroom naar de bijstand was in de periode 2007-2010 1,9%-punt hoger dan in de periode 2001-2004. Van die 1,9%-punt was 1,2% toe te schrijven aan de recessie; 0,3% was het structurele effect van de verkorting van de WW-duur en 0,4%-punt stijging was een tijdelijk⁵ effect van de verkorting. ⁶ Het effect van de kredietcrisis op de verhoogde doorstroom naar de bijstand werd daarmee dan ook geschat 4x zo groot te zijn als het (structurele) effect van de verkorting van de maximale WW-duur in 2006.

Uit internationaal onderzoek lijkt als vuistregel afgeleid te kunnen worden dat 10 weken meer recht op WW leidt tot een week langer gebruik van dat recht (Gautier e.a. 2013). Zo vonden Van Ours en Vodipevic (2006) dat een reductie van het WW-recht in Slovenië leidde tot zowel een grotere totale uitstroom uit de WW als tot een grotere uitstroom naar werk. In Oostenrijk verdubbelde de werkloosheidsduur van 14 naar 28 weken toen 50-plussers in plaats van maximaal 30 weken maximaal 209 weken recht kregen op een uitkering (Lalive, 2008).

Naar het effect van verruiming van de arbeid die als passend wordt beschouwd lijkt geen onderzoek te zijn gedaan.

3. Theorie

Om het effect van de drie wetswijzigingen op de uitstroom uit de WW te verklaren dient onderscheid gemaakt te worden in een gedragseffecten en in "afkapeffecten". Met afkapeffect wordt bedoeld dat het feit dat de maximale tijd die men recht heeft op een WW-uitkering verkort is, maakt dat de WW simpelweg eerder stopt. Dat zal zichtbaar zijn in een grotere uitstroomkans uit de WW zonder dat dit iets te maken heeft met het arbeidsmarktgedrag van werklozen of andere actoren. Gedragseffecten gaan over de vraag in hoeverre werklozen (en eventueel andere actoren als werkgevers of de uitkeringsinstantie) zich anders gaan gedragen op de arbeidsmarkt als gevolg van de kortere

---

⁵ Het tijdelijke effect bestond uit de tijdelijk hogere uitstroom die ontstond door het gedurende enkele jaren tegelijkertijd uitstromen van dat werklozen die onder het nieuwe recht de maximumduur van 38 maanden bereiken en werklozen die nog onder het oude recht meer dan 38 maanden recht hadden op WW.

⁶ Daarnaast zorgden de WWB voor 0,2%-punt daling van de doorstroom, de IOW voor 0,1% daling en de groei van de voor WW verzekerde populatie voor 0,2%-punt stijging. Het effect van de afschaffing van de vervolgitkering was niet goed vast te stellen, omdat het na 2007 niet meer waar was te nemen. Op grond hiervan werd het effect van de afschaffing van de vervolgitkering door het UWV als "klein" ingeschat. Geredeneerd wordt dat deze wetswijziging vooral geleid heeft tot minder ontslag van werknemers van 57,5 jaar en ouder. Zij hadden 3,5 jaar recht op een vervolgitkering. Als zij na 5 jaar WW waren doorgestroomd naar de bijstand dan had dat in 2008 nog zichtbaar moeten zijn.

WW-duur en als gevolg van de aanscherping van de richtlijn Passende arbeid. De baanzoektheorie wordt vaak gebruikt om het gedrag van werklozen op de arbeidsmarkt te verklaren. Deze theorie zegt dat mensen bepaalde minimumeisen voor zichzelf hanteren waaraan zij vinden dat een baan moet voldoen (salaris, overige arbeidsvoorwaarden, inhoudelijke baankenmerken, reistijd e.d.); dit is de zogenoemde reserveringsbaan. Als het einde van de Ww-duur in zicht komt gaan ze hun eisen verlagen, omdat het vooruitzicht van bijstand of helemaal geen inkomen veelal minder aantrekkelijk is dan het hebben van een baan met een wat lager salaris of een inhoudelijk wat minder goed passende baan. De verwachting is dan ook dat het verkorten van de maximale WW-duur leidt tot een snellere uitstroom uit de WW naar werk, maar dat de kwaliteit van de baan lager zal zijn dan toen werklozen een langere tijd hadden om te zoeken.

De wijziging voor werklozen met een hbo- en wo-opleiding dat na 1 jaar werkloosheid alle arbeid passend is in plaats van na 18 respectievelijk 24 maanden, betekent dat werklozen eerder op een lager niveau een baan moeten gaan solliciteren. Dit is niet aantrekkelijk voor de werkloze zelf; hij⁷ zou dan een baan krijgen die niet goed past bij de reserveringsbaan. Een werkloze heeft echter alleen als plicht vier maal per vier weken een “sollicitatie-activiteit te verrichten”⁸. Hij kan ervoor kiezen dit op zijn eigen opleidingsniveau te blijven doen. Daar komt bij dat als hij wel op een baan solliciteert beneden zijn niveau, hij deze nog niet heeft. De werkgever beslist over het aannemen van een sollicitant. De werkgever wordt niet beïnvloed door deze wetswijziging. Hij zal kiezen voor de voor hem aantrekkelijkste kandidaat en dat zijn kandidaten die qua opleidingsniveau aansluiten bij de vacature.

4. Onderzoekopzet

4.1 Microdata

Het CBS heeft bestanden met gegevens van alle Nederlanders op persoonsniveau beschikbaar voor analyses. Vanaf 1999 kunnen bestanden onderling gekoppeld worden op basis van het (versleutelde) burgerservicenummer⁹. Dit maakt het mogelijk gegevens over personen in de WW (die het CBS ontvangt van het UWV) te koppelen aan andere gegevens van deze personen die niet in het UWV-bestand zitten, zoals opleidingsniveau en kenmerken van banen die men voor en na de WW heeft gehad.

De onderling koppelbare databestanden van het CBS beslaan de periode januari 1999 – december 2014. Gegeven deze periode konden drie wetswijzigingen worden onderzocht die invloed op de verblijfsduur in de WW kunnen hebben:

---

⁷ Werkloze wordt in dit paper met ‘hij’ aangeduid, maar ook de vrouwelijk werklozen wordt hier bedoeld.

⁸ Dit kan ook zoeken een andere activiteit die erop gericht is de kans op een baan te vergroten, zoals bijvoorbeeld een netwerkgesprek voeren, cv plaatsen op een vacaturewebsite of een workshop volgen over werk zoeken. (Bron: <https://www.uwv.nl/particulieren/werkloos/uw-rechten-en-plichten/detail/plichten-met-ww-uitkering/solliciteer-actief-naar-passend-werk/wat-geldt-als-sollicitatie>)

⁹ Tot 2007 sofinummer.

- Afschaffing vervolgitkering (ingangsdatum: 11-8-2003)
- Verkorting maximale uitkeringsduur van 60 naar 38 maanden (1-7-2006)
- Na 1 jaar is voor werklozen met een hbo- of wetenschappelijke opleiding alle arbeid passend (1-7-2008)

Om het effect van deze wetwijzigingen te toetsen zijn per wetwijziging steeds twee groepen (cohorten) gemaakt: een groep die in de WW kwam hooguit 1 jaar voor de wetwijziging en een groep die in de WW kwam hooguit 1 jaar na de wetwijziging¹⁰.

4.2 Analyse

Het analysebestand is een persoonsperiodebestand. De tijdseenheid is een maand. Het bestand beslaat de jaren 1999 t/m 2014. Mensen komen voor in het bestand als ze 15-65 jaar oud zijn en in de betreffende jaren minimaal 1 maand WW hebben ontvangen. Elke persoon heeft maximaal 192 records. Zodra iemand de WW verlaat verdwijnt hij uit het bestand. Dit is een vereiste om de uitstroomkans adequaat te analyseren.

Als afhankelijke variabele is gebruikt:

1. Uitstroom uit de WW (ongeacht waar naartoe).
2. Uitstroom naar betaald werk (als werknemer of zelfstandige, zonder aanvullende uitkering),
3. Uitstroom naar bijstand (eventueel in combinatie met een andere uitkering)
4. Uitstroom naar geen inkomen (veelal in situaties waarin men geen recht heeft op bijstand vanwege het inkomen van de partner of aanwezig vermogen)

Naast de wetwijzigingen zijn als controlevariabelen een aantal individuele kenmerken opgenomen: sekse, leeftijd, opleidingsniveau, sector waarin iemand werkzaam was voor instroom in de WW, duur van de werkloosheid en de economische groei bij instroom¹¹. In de analyse van het effect van de aanpassing van de Richtlijn passende arbeid is ook het (resterende) WW-recht van de werkloze opgenomen. Dit is niet gedaan bij de analyses van het effect van de twee andere wetwijzigingen omdat die variabele daar deel uitmaakt van de wetwijziging. Daarnaast zijn enkele tijdkenmerken opgenomen: de vacaturegraad en als dummy-variabelen de kalenderjaren (om te corrigeren voor allerlei sociaaleconomische ontwikkelingen die mogelijk van invloed zijn geweest op de uitstroom uit de WW).

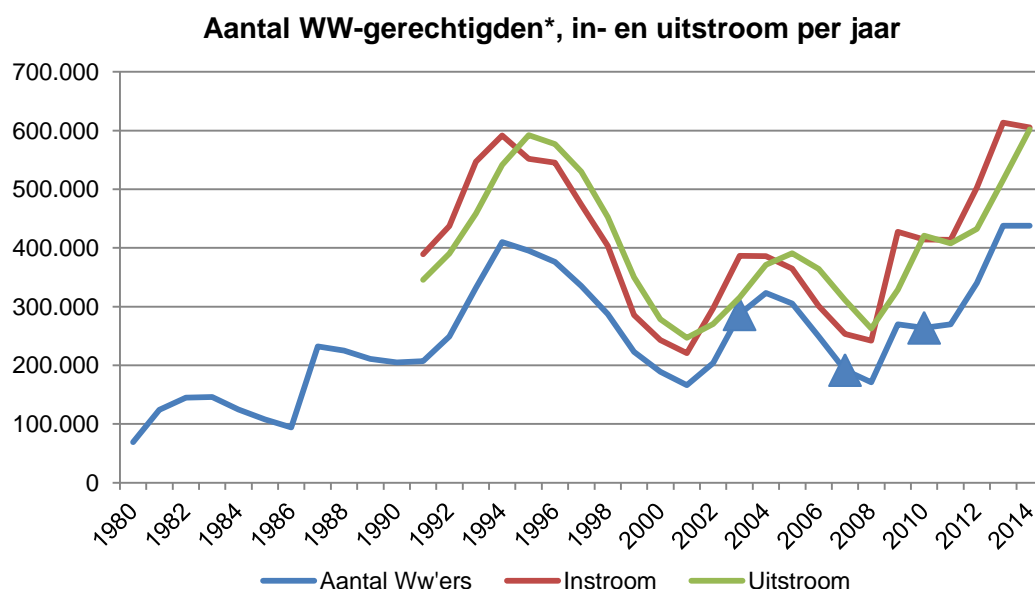
¹⁰ Ook zijn analyses gedaan waarbij iedereen die tussen 1 januari 1999 en 1 januari 2015 is ingestroomd in de WW is ingedeeld in de voor- of de na-groep van een wetwijziging maar deze analyses leverden soms onlogische uitkomsten op die waarschijnlijk mede veroorzaakt worden door de vele tijdseffecten die een rol spelen in een periode die 16 jaren beslaat.

¹¹ Dit is een variabele die iets kan zeggen over de persoon: mensen die ten tijde van economische groei worden ontslagen zijn mogelijk mensen die zelf de oorzaak van hun ontslag zijn, terwijl er tijdens economisch slechte tijden grote groepen mensen worden ontslagen, waar veel goede en kansrijke werknemers tussen zullen zitten.

De kans op uitstroom uit de WW is geanalyseerd met behulp van constrained logistische regressie-analyse in Stata. Vanwege de samenhang tussen tijdafhankelijke factoren (WW-duur, cohort (voor/na de wetswijziging) en kalenderjaar) is de WW-duur in dummy-variabelen van 6 maanden opgesplitst en het kalenderjaar in dummy's per jaar. Daarnaast is als restrictie opgelegd aan de jaardummy's dat het effect ervan niet gecorreleerd mag zijn met de tijdtrend.¹² Op deze manier worden tijdtrends in uitstroom gelegd bij de wetswijzigingen. Omdat dit mogelijk tot een overschatting van het effect van de wetswijzigingen leidt (tijdtrends kunnen los van een wetswijziging staan) zijn ter controle de analyses herhaald met vijf fictieve wetswijzigingen. Net als voor de wijzigingen in 2003, 2006 en 2008 zijn rond een datum in 2001, 2002, 2004, 2007 en 2009 eveneens twee groepen gemaakt die tot maximaal een jaar voor respectievelijk tot maximaal een jaar na die datum instroomden in de WW. De grootte van het effect van deze dummy-variabelen is vergeleken met de grootte van de dummy-variabelen voor de wijziging in 2003, 2006 en 2008. Bij de aanpassing van de richtlijn Passende arbeid in 2008 is ter controle tevens de analyse voor de lager opgeleide werklozen (mbo en lager) gedaan.

5. Uitkomsten¹³

5.1 Een verkenning van de uitstroom

Figuur 5.1

Bron: CBS, Statline

* De blauwe driehoeken markeren het jaar van de onderzochte wetswijzigingen.

¹² Analoog aan Koning en Raterink (2013)

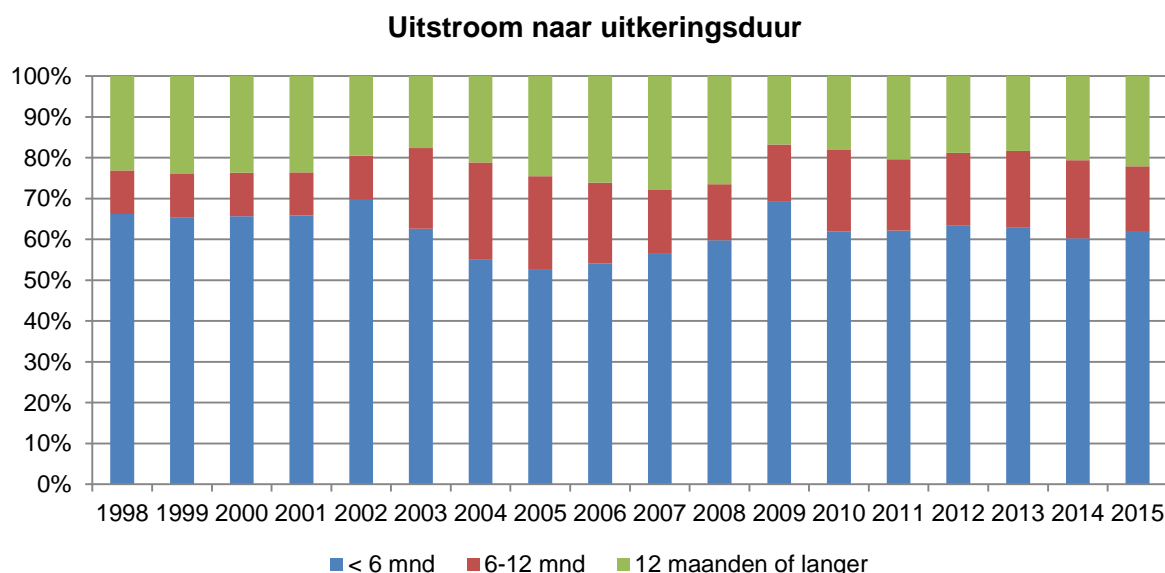
¹³ Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Deze microdata zijn onder voorwaarden voor statistisch en wetenschappelijk onderzoek toegankelijk. Voor nadere informatie cvb@cbs.nl.

In figuur 5.1 staat de ontwikkeling van het aantal WW'ers va/naf 1980 weergegeven en de in- en uitstroom vanaf 1991. Met de (blauwe) driehoeken) zijn de hier onderzochte wetswijzigingen aangegeven.

Uit de figuur blijkt dat na de afschaffing van de vervolgitkering het aantal WW'ers vrij kort daarna flink is gedaald; de instroom daalde al vanaf 2003 en de uitstroom steeg. Er kan uit deze ontwikkeling overigens niets over causaliteit afgeleid worden. Na de verkorting van de maximale duur van de WW in 2006 en de wijziging in 2008 dat na 1 jaar ook voor werklozen met een hbo- of wetenschappelijke opleiding geldt dat alle arbeid passend is, is het aantal WW'ers vrijwel onafgebroken toegenomen. Ook dat wil niet zeggen dat de wijzigingen geen effect hebben gehad. Er kunnen andere factoren geweest zijn die het aantal WW'ers sterker hebben doen stijgen dan de wetswijzigingen het aantal hebben doen dalen.

Uit figuur 5.2 blijkt dat gemiddeld ruim de helft van WW-ontvangers binnen een half jaar weer uitstroomt¹⁴. Tot 2003 was dit percentage circa 60%, waarna het daalde tot 47% in 2006 en daarna weer steeg tot circa 60% vanaf 2009. Het percentage dat na meer dan een jaar uitstroomt kent een maximum van 35% in 2007 en daalt daarna naar circa 20% vanaf 2009.

In figuur 5.3 staat het aantal WW-uitkeringen dat binnen 3 jaar wordt beëindigd. Dit biedt een context voor de verkorting van de maximale WW-duur van 60 naar 38 maanden (2006). Vóór deze wetswijziging stroomde (ruim) 90% van de WW'ers al binnen 3 jaar uit. Erna is dit gestegen naar meer dan 95%.

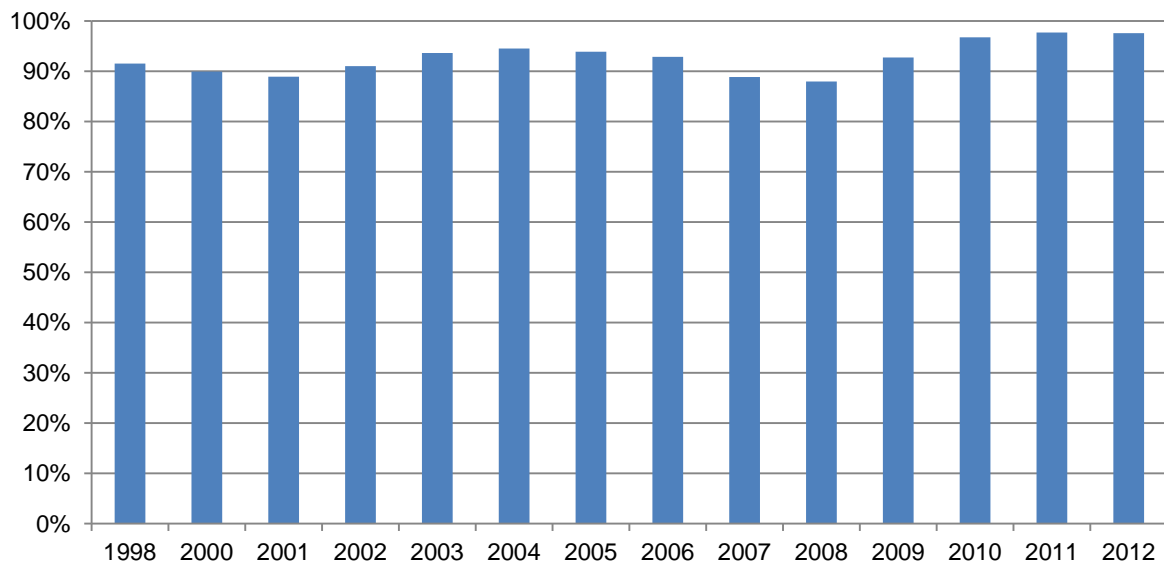

Figuur 5.2

Bron: Statline

¹⁴ Dat wil niet zeggen dat men werk heeft gevonden; een deel van deze groep heeft minder dan 6 maanden recht op WW en stroomt uit zonder werk te hebben gevonden.

Uitstroom binnen 3 jaar

Figuur 5.3

Bron: UWV Statistische tijdreeksen 2012

5.2 Beschrijving van de cohorten

In tabel 5.1 staan de kenmerken van de drie sets van twee cohorten die zijn vergeleken om het effect van de drie wetswijzigingen te analyseren. De cohorten bevatten alle personen die in de betreffende perioden zijn ingestroomd in de WW en waarvan het opleidingsniveau bekend is en de sector waarin zij werkzaam waren voorafgaand aan de WW. Dit is ruim 60% van alle WW'ers die binnen de cohorten vallen¹⁵.

¹⁵ De opleiding is bekend bij ruim 70% van de WW'ers in deze cohorten en de sector bij 85%. In de analyses met opleiding zijn door het CBS gemaakte wegingsfactoren gebruikt.

Tabel 5.1 Kenmerken van de cohorten

	2003 voor	2003 na	2006 voor	2006 na	2008 voor	2008 na
Sekse						
- Vrouw	41%	41%	46%	46%	56%	51%
- Man	59%	59%	54%	54%	44%	49%
Gem. leeftijd bij instroom	39,4	39,2	40,0	39,4	40,4	38,8
Opleidingsniveau						
- Lager	29%	29%	28%	29%		
- Middelbaar	51%	53%	52%	52%		
- Hoger	20%	18%	20%	20%	100%	100%
Sector vóór WW						
- Landbouw	2%	2%	1%	3%	0%	1%
- Industrie	11%	10%	9%	8%	5%	6%
- Transport	4%	4%	4%	4%	2%	2%
- Bouw	3%	4%	1%	2%	0%	1%
- Handel	14%	14%	15%	15%	9%	10%
- Horeca	3%	4%	3%	4%	2%	2%
- Dienstverlening	50%	49%	49%	37%	48%	53%
- Overheid	12%	12%	15%	15%	34%	26%
- Overig	1%	1%	1%	1%	1%	1%
N	316.553	392.452	297.562	267.905	48.117	67.891

* incl. bovenwettelijk recht voor overheidspersoneel

5.3 Effecten van de wetswijzigingen op uitstroom

In tabel 5.2 en 5.4 staan de effecten van de wetswijzigingen (exp(B)) samengevat. In de bovenste regels staan de effecten van de echte wetswijzigingen en in de regels eronder die van de fictieve wetswijzigingen. De totale modellen (van de echte wetswijzigingen) staan in bijlage 1.

In de eerste plaats valt op dat de uitstroomkans vrijwel altijd stijgt (exp(B) groter dan 1) voor een cohort dat een jaar na een ander instroomt in de WW, ongeacht of de instroom plaatsvindt rondom een (duurbeperkende) wetswijziging of rondom een willekeurig gekozen andere datum.

Ten tweede blijkt de uitstroomkans na de afschaffing van de vervolgitkering meer toe te nemen dan bij de cohorten die rondom fictieve wetswijzigingen zijn bekeken. Zowel de totale uitstroom, als de uitstroom naar werk, naar bijstand en naar geen inkomen steeg meer dan de gemiddelde stijging die bij alle fictieve wetswijzigingen is te zien. De reductie in aantal maanden WW-recht was in 2003 dan ook aanzienlijk. De totale uitstroom steeg met 16% en die naar werk met 14%. De uitstroom naar bijstand steeg met 77% en naar geen inkomen met 92%. Maar deze uitstroomkansen zijn een stuk kleiner dan de kans op uitstroom naar werk. Ter verduidelijking staan in tabel 5.3 de gemiddelde maandelijks

uitstroomkansen voor en na de afschaffing van de vervolgitkering weergegeven. De kans na de wetswijziging zijn berekend door de kans voor de wetswijziging te vermenigvuldigen met de toename zoals weergegeven in tabel 5.2. De totale kans op uitstroom uit de WW steeg van 7,8% naar 9,0% ($1,16 \cdot 7,8\%$). Dit betekent een daling van de gemiddelde verblijfsduur in de WW van 12,8 maanden naar 11, 1 maand. De uitstroomkans naar betaald werk steeg met 0,7 procentpunt, terwijl die naar bijstand en geen inkomen elk met 0,2 procentpunt stegen. Dit houdt in dat op elke 70 extra werklozen die naar werk uitstromen er 40 meer naar bijstand of geen inkomen uitstromen.

Tabel 5.2 Effecten van verkorting WW-duur op de uitstroomkans (exp(B))*

	Totale uitstroom	Naar werk	Naar bijstand	Naar geen inkomen
Afschaffing vervolgitkering 2003	1,16	1,14	1,77	1,92
Verkorting duur 2006	1,03	1,02	1,35	1,33
Controle 2001	1,09	1,07	1,21	1,17
Controle 2002	1,06	1,07	n.s.	n.s.
Controle 2004	n.s.	1,01	0,75	1,08
Controle 2007	0,98	0,97	1,43	1,31
Controle 2009	1,01	0,97	1,31	1,60

* $p < ,01$, tenzij anders vermeld

Tabel 5.3 Maandelijks uitstroomkansen voor en na de afschaffing van de vervolgitkering (2003)

	Totale uitstroom	Naar werk	Naar bijstand	Naar geen inkomen
Kans vóór wetswijziging	7,8%	4,7%	0,3%	0,2%
Kans na wetswijziging	9,0%	5,4%	0,5%	0,4%

De verandering in de uitstroomkans bij de verkorting van de maximale WW-duur in 2006 ligt in dezelfde orde van grootte als de veranderingen na fictieve wetswijzigingen. Dit duidt erop dat er geen effect is van deze wetswijziging voor de totale groep WW-ontvangers.

Omdat de reductie in WW-recht vooral sterk was voor mensen met een kort of juist een heel lang arbeidsverleden, is de analyse apart gedaan voor jongeren (jonger dan 25 jaar) en ouderen (ouder dan 55 jaar). De eerste groep had veelal een halvering van het aantal maanden recht op WW (van 6 naar 3 maanden) en bij de ouderen daalde het maximale ww-recht van 60 naar 38 maanden.

Bij de jongeren was het effect onverwacht negatief, maar bij 55-plussers (zie tabel 5.4) was er wel een stijging in uitstroom die groter was dan bij de 55-plussers in de fictieve cohorten. De met de wetswijziging samenhangende toename in uitstroom lijkt vooral richting bijstand en geen inkomen te zijn: de toename in uitstroom naar betaald werk is weliswaar groter dan bij vier van de vijf fictieve wetswijzigingen naar kleiner dan rondom de fictieve datum in 2002. Bij de toename in uitstroom naar bijstand en naar geen inkomen gaat het echter om

relatief kleine absolute aantallen aangezien de uitstroom naar bijstand en geen inkomen onder 55-plussers erg klein is¹⁶. Uit de berekening in tabel 5.5 blijkt dat de totale uitstroom stijgt van 4,1% naar 4,9%. Dit betekent dat de gemiddelde verblijfsduur in de WW afneemt met vier maanden (van 24,4 naar 20,4 maanden). De stijging gaat uitstroom naar werk voor 55-plussers met 0,2% is gestegen, terwijl die naar bijstand en geen inkomen samen bijna net zo veel is gestegen (1,5%).

De uitstroomkans naar betaald werk steeg met 0,2 procentpunt, terwijl die naar bijstand en geen inkomen samen (1,5%) bijna even veel steeg. Anders gezegd: op elke 40 55-plussers die extra uitstromen naar werk stomen er 10 extra uit naar bijstand en 20 naar geen inkomen.

Tabel 5.4 Effect verkorting WW-duur 2006 op uitstroomkans (exp(B))* bij 55-plussers

	Totale uitstroom	Naar werk	Naar bijstand	Naar geen inkomen
Verkorting duur 2006	1,20	1,12	1,90	1,86
Controle 2001	1,11	1,08	n.s.	n.s.
Controle 2002	1,12	1,19	n.s.	n.s.
Controle 2004	1,03	1,04	n.s.	n.s.
Controle 2007	1,04	1,03	1,72	1,48
Controle 2009	0,94	0,84	1,77	1,77

* $p < ,01$, tenzij anders vermeld

Tabel 5.5 Maandelijks uitstroomkans voor en na de verkorting van de maximale ww-duur, bij 55-plussers

	Totale uitstroom	Naar werk	Naar bijstand	Naar geen inkomen
Kans vóór wetswijziging	4,1%	1,6%	0,05%	0,1%
Kans na wetswijziging	4,9%	1,8%	0,1%	0,2%

De aanpassing van de richtlijn Passende arbeid voor hoger opgeleiden lijkt alleen samen te gaan met een grotere kans op uitstroom naar bijstand (zie tabel 5.6). Deze neemt meer toe dan bij de lager opgeleiden (waar niets voor veranderde), maar bij de fictieve datum in 2007 is de toename in uitstroom naar de bijstand bij de groep die een jaar na die datum is ingestroomd in de WW zelfs nog wat hoger dan voor de groep die is ingestroomd vlak na de aanpassing van de richtlijn Passende Arbeid in 2008.

¹⁶ Naar bijstand gemiddeld circa 150 per jaar en naar geen inkomen 200 per jaar voor beide cohorten samen.

Tabel 5.6 Effecten van aanpassing richtlijn Passende arbeid op de uitstroomkans (exp(B))*

	Totale uitstroom	Naar werk	Naar bijstand	Naar geen inkomen
Aanpassing richtlijn Passende arbeid hbo+ 2008	n.s.	n.s.	1,61	n.s.
Controle mbo- 2008			1,27	
Controle 2001 hbo+			n.s.	
Controle 2002 hbo+			n.s.	
Controle 2004 hbo+			0,72	
Controle 2007 hbo+			1,99	
Controle 2009 hbo+			n.s.	

* $p < ,01$, tenzij anders vermeld

6. Discussie

Het doel van dit onderzoek is enerzijds te kijken naar de effecten van wetswijzigingen op het totale WW-volume. Zorgen de wetswijzigingen voor een daling van dit volume c.q. een snellere uitstroom uit de WW? Daarnaast gaat het om het reacterende effect van de wetswijzigingen: als werklozen sneller uitstromen, stromen ze dan uit naar werk?

De in de analyses gevonden effecten van de drie onderzochte wetswijzigingen zijn beperkt of afwezig.

De verkorting van het WW-recht na afschaffing van de vervolgitkering was fors; voor mensen met een arbeidsverleden van minder dan 25 jaar werd het recht meer dan gehalveerd. Toch was er maar een beperkte reductie in gemiddelde WW-duur, waarschijnlijk/lijk mede doordat 80% van de WW'ers al binnen een jaar uitstroomt. De vervolgitkering was bovendien slechts op bijstandsniveau, hetgeen er mogelijk al voor zorgde dat werklozen vóór het moment dat de vervolgitkering inging uitgestroomd waren.

De Groot en Van der Klaauw (2014) vonden wel een (bescheiden) effect van de verkorting van de maximale WW-duur in 2006. Zij hebben een preciezere operationalisering gekozen door per individu de verandering in WW-recht te berekenen. Maar ook zij vonden slechts een toename van de kans om binnen 6 maanden een betaalde baan te vinden van 38% naar 38,5%.

Voor de 55-plussers is de gevonden stijging van de uitstroomkans naar werk (12%) aanzienlijk groter dan de stijging die Koning en Raterink (2013) vonden (5% bij mannen en 3% bij vrouwen). Dit kan te maken hebben met de inperking van de cohorten in ons onderzoek. Wij hebben ervoor gekozen om alleen te kijken naar de groep werklozen die in de WW kwam maximaal 1 jaar voor tot maximaal 1 jaar na de wetwijziging, omdat het opnemen van alle instromers in de periode 1999-2014 leidde tot soms onlogische uitkomsten (die waarschijnlijk mede veroorzaakt werden doordat er allerlei tijdeffecten een rol spelen wanneer de instroomperiode 16 jaren beslaat). Daarnaast waren in de analyse

met de uitgebreidere instroomperiode de effecten van de wetswijzigingen structureel lager dan bij de “krappere” cohorten die uiteindelijk in de analyse zijn opgenomen.

De aanscherping van de richtlijn Passende Arbeid heeft niet geleid tot een grotere arbeidsparticipatie. De oorzaken hiervoor zijn deels al genoemd: werklozen hebben de plicht vier sollicitatie-activiteiten te verrichten per vier weken, maar die mogen op het eigen niveau zijn; er is dus geen plicht een baan te zoeken op een lager niveau. En daarnaast is het uiteindelijk de werkgever die beslist over het aan het werk gaan van een werkloze/nieuwe werknemer. Solliciteren op lager niveau is één; aangenomen worden is twee. Verder kan meespelen dat er feitelijk niet zo veel wijzigde voor de hoger opgeleiden: vóór de aanpassing moesten zij ook na een jaar al onder hun opleidingsniveau solliciteren; wo’ers tot op mbo-niveau en hbo’ers tot op vmbo-niveau. De verplichting om ook banen zonder kwalificatie-eisen te accepteren voegt niet zo veel toe.

Ten slotte kan het niet vinden van verbanden te maken hebben met de operationalisering en de analyse. Hierboven is de exactere wijze van operationaliseren door De Groot en Van der Klaauw al genoemd. Daarnaast is er het in paragraaf 4 besproken punt van de samenhang tussen factoren die veranderen (toenemen) gedurende de tijd. Door het opnemen van dummy-variabelen voor WW-duur en kalenderjaren, en door de restricties die zijn opgelegd aan de kalenderjaar is hieraan tegemoet gekomen. Uit diverse controle-analyses bleek bovendien dat andere manieren van analyseren (geen restricties, geen dummy’s maar een continue variabele e.d.) niet tot wezenlijk andere resultaten leidden; de uitkomsten bleken aardig robuust.

Verder had bij de analyse van het effect van de aanpassing van de richtlijn Passende arbeid het resterende WW-recht als controlevariabele opgenomen kunnen worden omdat daarvan op voorhand een effect verwacht kan worden.¹⁷ Omdat dit recht niet voor iedereen zuiver berekend kon worden is het buiten de analyses gelaten. Het toch opnemen van deze variabele als test had overigens geen invloed op de waarde van het effect van de wetswijziging.

7. Beleidsimplicaties

De effecten van de afschaffing van de vervolgitkering en van verkorting van de maximale WW-duur in 2006 zijn beperkt. Er is vooral gekort op de lange WW-rechten en dan (b)lijkt slechts een forse reductie in de maximale WW-duur te leiden tot een grotere uitstroom uit de WW. Een deel van deze extra uitstroom stroomt uit naar werk en een deel naar bijstand of geen inkomen.

---

¹⁷ Bij de analyse van de twee andere wetswijzigingen mag deze niet opgenomen worden omdat deze endogeen is (deel uitmaakt van de wetswijziging).

Om het WW-volume substantiëler te verkleinen en de uitstroom naar werk te versnellen zouden wellicht de kortere WW-rechten ingeperkt moeten worden: 60% van de WW'ers stroomt immers een half jaar uit en 80% binnen een jaar. Een groot deel van deze werklozen stroomt uit naar werk. Na 1 jaar WW neemt de kans op een baan vanuit de WW fors af. Dit komt enerzijds doordat mensen hun arbeidsvaardigheden gaan verliezen naarmate ze langer werkloos zijn en anderzijds doordat werkgevers langdurige werkloosheid als signaal zien voor een relatief lage productiviteit (De Graaf-Zijl, 2015).

De aanscherping van de richtlijn Passende arbeid heeft geen effect, noch op de totale uitstroom noch als instrument voor reactivering. Dit komt zoals gezegd waarschijnlijk mede doordat een werkloze alternatieven heeft en doordat een werkgever een werknemer aanneemt die zo goed mogelijk past bij de vacature. De richtlijn is per 2015 in de WWZ nogmaals aangescherpt; dit zal naar verwachting ook dan ook niet veel effect sorteren.

Stimulering van de vraagkant van de arbeidsmarkt en extra aandacht voor langdurige/oudere werklozen lijken voor reactivering van groter belang. Hier wordt in het vervolg van dit onderzoeksproject nader aandacht aan besteed.

Literatuur

De Graaf-Zijl, M. e.a. (2015), Wacht op economisch herstel. Hervorm arbeidsmarkt ouderen, CPB policy brief 2015/11.

Gautier, P., A. de Grip en B. van der Klaauw (2013) Canon deel 7: Arbeidsmarkt. ESB, 98(4664&4665), 448–451.

De Groot, N. & B. van der Klaauw (2014). *The Effects of Reducing the Entitlement Period to Unemployment Insurance Benefits*, IZA DP No. 8336.

Kenniscentrum UWV (2012). Kennismemo 12-01 Doorstroom van WW naar bijstand 2001-2012.

Koning, P. & M. Raterink (2013). Re-employment Rates of Older Unemployed Workers: Decomposing the Effect of Birth Cohorts and Policy Changes, *De Economist*, DOI 10.1007/s10645-013-9208-2.

Mortensen, D. (1986). Job search and labor market analysis. In Ashenfelter, O. and Layard, R., editors, *Handbook of Labor Economics, Volume 2*. North-Holland, Amsterdam.

Ormel, J. ea. (1999) Subjective well-being and social production functions, *Social Indicators Research*, 46: 61–90.

Van Ours, J. and Vodopivec, M. (2006). How shortening the potential duration of unemployment benefits affects the duration of unemployment: Evidence from a natural experiment. *Journal of Labor Economics*, 24(2):351-378.

Bijlage 1 Volledige modellen

Tabel B1. Uitkomsten logistische regressie (exp(B))** ter verklaring van de kans op uitstroom uit de WW na afschaffing vervolguitering in 2003

	Uitstroom	Naar werk	Naar bijstand	Naar geen inkomen
Constante	0,15	0,14	0,00	0,00
Man (tov. vrouw)	1,12	1,21	1,34	0,85
Leeftijd	0,96	0,96	0,92	0,92
Cohort na de wetwijziging (tov. voor) 2003	1,16	1,14	1,77	1,92
Opleidingsniveau (1-3)	n.s.	1,08	0,93	1,19
Sector vóór WW (referentie= overheid)				
- Landbouw	1,37	1,63	0,58	n.s.
- Industrie	0,77	0,78	0,54	1,24
- Transport	n.s.	1,07	0,54	n.s.
- Bouw	1,05	1,25	0,20	n.s.
- Handel	0,92	n.s.	0,66	1,16*
- Horeca	0,97*	1,04*	n.s.	1,35*
- Dienstverlening	1,13	1,24	0,68	n.s.
- Rest (combi industrie/dienstverlening)	0,84	0,89	n.s.	n.s.
Stedelijke woongemeente (1-7)	0,97	0,96	1,21	n.s.
WW-duur (ref: < 6 maanden)				
- 6 - 12 maanden	0,71	0,68	n.s.	1,19
- 12- 18 maanden	0,54	0,49	0,76	1,40
- 18 - 24 maanden	0,49	0,42	n.s.	1,74
- 24 - 30 maanden	0,45	0,35	1,38	2,39
- 30- 36 maanden	0,48	0,33	3,18	4,66
- 36- 42 maanden	0,46	0,29	4,05	6,79
- 42- 48 maanden	0,51	0,27	4,27	12,20
- 48 - 54 maanden	0,62	0,29	8,42	24,89
- 54 - 60 maanden	0,63	0,25	9,63	24,03
- 60- 72 maanden	0,55	0,21	2,43*	33,46
- Meer dan 72 maanden	0,79	0,21	2,38*	62,49
Vacaturegraad	1,05	1,04	1,11	1,13
Economische groei bij instroom in de WW	1,02	n.s.	0,94	n.s.
Jaar (ref: 2002)				
- 2003	1,22	1,06	3,04	3,88
- 2004	1,14	n.s.	2,38	2,94
- 2005	1,03	n.s.	1,56	1,51
- 2006	0,97	1,11	0,72	0,50
- 2007	0,74	0,91	0,27	0,17
- 2008	0,73	0,84	0,18	0,18
- 2009	0,89	0,82	0,47	n.s.
- 2010	1,13	1,14	0,80*	0,69
- 2011	1,10	1,16	1,19*	0,81
- 2012	1,08	1,05	1,53	1,42
- 2013	1,04	n.s.	1,90	2,38
- 2014	1,05	0,97	1,99	2,30
McKelvey & Zavoina R2	0,11	0,16	0,29	0,27

** p< ,01, tenzij anders vermeld. * p< 0,05.

Tabel B2 Uitkomsten logistische regressie (exp(B))** ter verklaring van de kans op uitstroom uit de WW na verkorting ww-duur in 2006

	Uitstroom	Naar werk	Naar bijstand	Naar geen inkomen
Constante	0,22	0,21	0,00	0,00
Man (tov. vrouw)	1,12	1,18	1,18	0,85
Leeftijd	0,96	0,96	0,93	0,92
Cohort na de wetswijziging (tov. voor) 2006	1,03	1,02	1,35	1,33
Opleidingsniveau (1-3)	n.s.	1,05	0,56	1,22
Sector vóór WW (referentie= overheid)				
- Landbouw	1,50	1,74	n.s.	n.s.
- Industrie	0,85	0,87	n.s.	1,86
- Transport	1,07	1,10	n.s.	n.s.
- Bouw	1,46	1,66	0,31	n.s.
- Handel	0,96	n.s.	1,24*	1,60
- Horeca	n.s.	n.s.	2,04	n.s.
- Dienstverlening	1,19	1,26	1,45	1,18*
- Rest (combi industrie/dienstverlening)	0,90	0,89	n.s.	2,20
Stedelijke woongemeente (1-7)	0,97	0,96	1,21	n.s.
WW-duur (ref: < 6 maanden)				
- 6 - 12 maanden	0,80	0,78	n.s.	1,26
- 12- 18 maanden	0,62	0,57	1,40	1,81
- 18 - 24 maanden	0,64	0,55	2,70	2,95
- 24 - 30 maanden	0,64	0,52	4,50	5,24
- 30- 36 maanden	0,74	0,48	5,76	9,88
- 36- 42 maanden	1,06	0,52	4,70	23,15
- 42- 48 maanden	0,78	0,35	3,84	9,63
- 48 - 54 maanden	n.s.	0,44	5,58	37,26
- 54 - 60 maanden	0,85	0,25	9,21	19,56
- 60- 72 maanden	1,14*	0,22	n.s.	84,86
- Meer dan 72 maanden	0,33	0,13	n.s.	24,89
Vacaturegraad	1,03	1,03	1,08	1,10
Economische groei bij instroom in de WW	1,02	n.s.	1,07	1,28
Jaar (ref: 2005)				
- 2006	1,08	1,08	1,25	1,49
- 2007	0,93	0,94	n.s.	0,80
- 2008	0,93	0,98*	0,65	0,60
- 2009	0,89	0,83	n.s.	n.s.
- 2010	1,17	1,08	n.s.	2,12
- 2011	1,11	1,17	n.s.	0,66
- 2012	1,04	1,04	n.s.	n.s.
- 2013	0,93	0,93	n.s.	1,27*
- 2014	0,96	0,97	n.s.	n.s.
McKelvey & Zavoina R2	0,10	0,14	0,31	0,40

** p< ,01, tenzij anders vermeld; * p< 0,05

Tabel B3. Uitkomsten logistische regressie (exp(B))** ter verklaring van de kans op uitstroom uit de WW na aanscherping richtlijn Passende arbeid in 2008

	Uitstroom	Naar werk	Naar bijstand	Naar geen inkomen
Constante	0,52	0,65	0,00	0,01
Man (tov. vrouw)	n.s.	1,05	1,60	1,28
Leeftijd	0,96	0,95	0,96	0,87
Cohort na de wetwijziging (tov. voor) 2008	n.s.	n.s.	1,61*	n.s.
Sector vóór WW (referentie= overheid)				
- Landbouw	1,17*	1,26	4,26	n.s.
- Industrie	0,94*	n.s.	n.s.	1,85
- Transport	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
- Bouw	0,80	0,79	n.s.	1,93*
- Handel	0,89	0,91	n.s.	1,56
- Horeca	0,82	0,80	3,06	n.s.
- Dienstverlening	n.s.	1,05	1,89	1,41
- Rest (combi industrie/dienstverlening)	0,84*	0,82*	n.s.	n.s.
Stedelijke woongemeente (1-7)	0,99	0,98	n.s.	1,04
WW-duur (ref: < 6 maanden)				
- 6 - 12 maanden	0,91	0,89	0,41	1,89
- 12- 18 maanden	0,76	0,70	n.s.	3,56
- 18 - 24 maanden	0,80	0,69	3,16	12,29
- 24 - 30 maanden	0,80	0,60	5,14	34,50
- 30- 36 maanden	1,11*	0,78	2,48*	63,22
- 36- 42 maanden	2,49	0,83	n.s.	210,14
- 42- 48 maanden	0,55	0,41	n.s.	21,16
- 48 - 54 maanden	0,35	0,25	n.s.	11,78
- 54 - 60 maanden	0,49	0,22	n.s.	8,43*
- 60- 72 maanden	0,33	0,13	7,95*	10,81*
- Meer dan 72 maanden	0,50*	n.s.	n.s.	n.s.
Vacaturegraad	1,01	1,00	1,08	1,12
Economische groei bij instroom in de WW	1,01	1,01	n.s.	0,94
Jaar (ref: 2007)				
- 2008	0,93	n.s.	n.s.	0,65
- 2009	1,05	n.s.	1,82	1,44
- 2010	1,09	n.s.	n.s.	1,40
- 2011	n.s.	1,04*	n.s.	n.s.
- 2012	0,96	0,95	0,51	n.s.
- 2013	0,92	0,93	n.s.	0,85
- 2014	1,06	1,07	n.s.	n.s.
McKelvey & Zavoina R2	0,09	0,12	0,23	0,41

** p< ,01, tenzij anders vermeld; * p< 0,05